

prof. dr hab. Jarosław Bręk

10.10.2021

Akademia Muzyczna

im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu

Recenzja pracy doktorskiej

mgr Wenjing Xue

Zleceniodawca recenzji:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

Dotyczy:

Uchwała Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina z w sprawie wyznaczenia mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim pani Wenjing Xue, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

W piśmie nadesłanym do mnie przez Przewodniczącą Rady Dyscypliny Artystycznej poinformowano o wyznaczeniu mnie, jako recenzenta pracy doktorskiej Pani mgr Wenjing Xue pt. „*Manon w dziełach operowych Daniela Aubera, Jules Masseneta i Giacomo Pucciniego – analiza porównawcza kluczowych fragmentów*”.

Ocena pracy doktorskiej:

Praca doktorska Pani mgr Wenjing Xue pt. „*Manon w dziełach operowych Daniela Aubera, Jules Masseneta i Giacomo Pucciniego – analiza porównawcza kluczowych fragmentów*”, składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku CD oraz jego opisu. Dzieło artystyczne to nagranie 10 fragmentów muzycznych:

D. Auber – *Manon Lescaut*

1. Aria *Manon* z I aktu *C'est l'histoire amoureuse*

2. Aria *Manon* z II aktu *Plus de reve qui m'enivre*

J. Massenet – *Manon*

3. Aria *Manon* z I aktu *Je suis encore tout etourdie*

4. Aria *Manon* z I aktu *Restons ici puisqu'il faut*
5. Aria *Manon* z II aktu *Allons il le faut*
6. Aria *Manon* z III aktu *Je marche sur tous les chemins..obeissons quand leur voix appelle*
7. Duet *Manon* i *Des Grieux* z III aktu *Pardonnez moi, dieu de toute puissance: N'est-ce plus ma main*
8. Aria *Manon* z IV aktu *Ce bruit de l'or*
- G. Puccini – *Manon Lescaut*
9. Aria *Manon* z II aktu *In quelle trine morbide*
10. Aria *Manon* z IV aktu *Sola, perduta abbandonata*

Pani Wenjing Xue dysponuje głosem o bardzo ładnej barwie i znacznym zaawansowaniu technicznym. Płyte otwierają dwie arie z opery *Manon* Daniela Aubera. W pierwszej znakomicie udało się śpiewaczce wykonać szereg charakterystycznych przebiegów koloraturowych, choć jak wspomina doktorantka w części opisowej, wykonywanie tego typu repertuaru wymagało od niej specjalnych przygotowań, gdyż sama siebie określa nie jako sopran koloraturowy, a liryczny. Tym bardziej podkreślić należy bardzo dobrze wypracowaną selektywność oraz precyzję intonacyjną. W drugiej, rozbudowanej arii artystka ukazała pełnię swoich wokalnych możliwości. Od długiego oddechu, przez bogatą strukturę alikwotów swojego głosu, sprawność techniczną uwypukloną w bardzo trudnych frazach, po nienaganną wymowę języka francuskiego. Obu arii słucha się ze sporą satysfakcją.

Wenjing Xue imponująco zaprezentowała się także w arii *Je suis encore tout etourdie* z opery *Manon* J. Masseneta. Artystka bardzo przekonująco zbudowała strukturę narracji omawianej arii. Jej głos brzmi pewnie w całej skali, włącznie z najwyższymi dźwiękami, które cechują się właściwościami określenia *dolce*, dzięki czemu śpiewaczka uzyskała miękkie, a jednocześnie mocne brzmienie swojego instrumentu.

Kolejna aria z tej samej opery (*Restons ici puisqu'il faut*) w dużej części osadzona jest w średnicy głosu sopranowego. Wenjing Xue bardzo dobrze operuje tym fragmentem swojej skali, utrzymując konsekwentnie dźwięk oparty na oddechu, dzięki czemu w żadnym fragmencie arii nie jest odczuwalny niedosyt wolumenu, a zwieńczeniem tej prezentacji są znakomite emisyjnie górne dźwięki, ponownie zainicjowane miękkim atakiem.

Aria *Allons il le faut* charakteryzuje się ogromnym ładunkiem emocji i wymaga od śpiewaczki adekwatnych zasobów muzycznej wrażliwości. Doktorantka wykonała ją z bardzo dużym powodzeniem, prowadząc głos nienaganną techniką *legato* i prezentując czyste brzmienie swojego głosu, znakomicie przy tym współpracując z fortepianem. Do uzyskania idealnego efektu zabrakło, w moim odczuciu, większej odwagi w ekspozycji dynamiki *piano*.

Ogromną satysfakcję daje wysłuchanie arii *Je marche sur tous les chemins* z opery *Manon* J. Masseneta. Wykonanie to śmiało nazwać można znakomitym. W śpiewie artystki

odnaleźć można znamiona dużej kultury muzycznej oraz technicznej sprawności, dzięki czemu imponująco pokonuje ona wszelkie trudności zawarte we frazach naznaczonych krótką artykulacją oraz we fragmentach kantyleny. Chciałbym podkreślić w tym miejscu godne podziwu miękkie rozpoczynanie krótkich dźwięków, które umożliwia artystce płynne przechodzenie w pełen rezonans na dłuższych dźwiękach w górnym odcinku skali.

Duet *Manon i Des Grieux* to fragment, w którym doktorantka zaprezentowała bogactwo mocy i urody swojego głosu, a także możliwości oddechowych. Artystka dysponuje długim oddechem, więc bez trudu wytrzymuje szerokie frazy, bez uszczerbku dla jakości dźwięku na przestrzeni całego utworu. Ponadto znakomicie połączyła średnicę z dźwiękami górnymi, każdorazowo czyniąc z tego zabiegu także element naturalnej ekspresji, pomocnej w uzyskaniu artystycznej kreacji.

Kolejna, umieszczona na płycie aria *Manon* z opery J. Masseneta to *Ce bruit del`or*. We fragmencie tym głos i interpretacja pani Wenjing Xue naznaczone są ogromnym ładunkiem naturalnej, urokliwej świeżości i ekspresji, czemu towarzyszy dźwięk wypełniony alikwotami i blaskiem. Odnosi się nieodparte wrażenie, iż wykonanie tej arii sprawia śpiewaczce autentyczną radość.

Pani Wenjing Xue znakomicie odnajduje się także w stylu frazy Pucciniego, czemu wyraz dała w dwóch ostatnich ariach z opery *Manon Lescaut* umieszczonych na płycie. Śpiewaczka zaprezentowała bardzo dobre operowanie techniką *legato*, eksponując również bardzo dobrze oparte na oddechu wysokie dźwięki, stanowiące swoiste zwieńczenie swojego nagrania.

Przedłożona przez doktorantkę część opisowa składa się ze wstępu, logicznie dobranych i skonstruowanych czterech rozdziałów oraz zakończenia. We wstępie autorka przedstawia motywację, którą kierowała się przy wyborze tematu swojej pracy. Według niej, w chińskiej literaturze zauważyć można znaczną dominację prac naukowych traktujących o *Manon Lescaut* G. Pucciniego nad tymi odnoszącymi się do *Manon* J. Masseneta. W przypadku utworu D. Aubera takie materiały nie występują w ogóle. Ponadto brakuje prac, które poddawałyby analizie kilka oper opartych na tym samym utworze literackim.

Rozdział I, zatytułowany *Manon Antoine-Francois Prevosta* to syntetyczne ujęcie genezy oraz fabuły powieści pt. *Historia Kawalera des Grieux i Manon Lescaut*, stanowiącej kanwę do powstania trzech oper analizowanych w dalszych częściach pracy. Doktorantka przedstawiła pokrótce najistotniejsze fakty z życia A-F. Prevosta, a następnie skupiła się na przybliżeniu losów bohaterów jego powieści.

W rozdziale II – *Manon Daniela Aubera, Jules Masseneta, Giacomo Pucciniego*, autorka w zwartej formie ukazała najważniejsze wydarzenia z życiorysów trzech kompozytorów, szczegółowo przedstawiła ich dorobek operowy, a także scharakteryzowała najważniejsze

cechy ich stylów kompozytorskich. Z tego rozdziału dowiedzieć się można, iż D. Auber tworzył najpierw gotową warstwę muzyczną, do której następnie dobierano element literacki. Doktorantka uwypukliła także swoistość twórczości operowej J. Masseneta, polegającą na budowaniu bardzo wymagających w strukturze muzycznej i aktorskiej postaci kobiecych. Wyczuć żywioł teatru oraz wprowadzenie zasady, według której dramat muzyczny powinien być zrozumiały także bez słów, to zdaniem autorki najważniejsze cechy twórczości G. Pucciniego. W dalszej części rozdziału znajduje się niezwykle interesująca tabela zawierająca porównanie fabuły powieści A-F. Prevosta z librettem każdej z trzech przedmiotowych oper.

Szczegółowy opis dokonywanych nagrań – analiza kluczowych fragmentów muzycznych to tytuł bardzo rozbudowanego rozdziału III, w którym doktorantka starannie i dokładnie przygotowała omówienie wszystkich prezentowanych na nagraniu fragmentów muzycznych. Każda aria została opisana i scharakteryzowana pod względem struktury formalnej, harmonicznego, czy rytmicznego. Pani Wenjing Xue uwypukliła także najważniejsze frazy śpiewane przez *Manon*, wskazując na zbieżność jej emocji z wykorzystaną przez kompozytorów instrumentacją oraz środkami dynamiki, agogiki, rytmu czy metrum. Całość wzbogacona jest o liczne i trafnie dobrane przykłady nutowe. Rozdział ten stanowi bardzo ciekawe źródło wiedzy o formalnej budowie arii oraz zależności między nutami i kreacją wokalną, ponieważ konsekwentnie poprowadzony jest w korelacji z emocjami zawartymi we frazach wokalnych.

Wiele praktycznych aspektów wokalnych zostało poruszonych w rozdziale IV, zatytułowanym *Szczegółowy opis dokonywanych nagrań – analiza przygotowanych nagrań, realizacja elementów wykonawczych*. Doktorantka obszernie wyłożyła własne wnioski płynące z procesu przygotowania arii i duetów zawartych na płycie. Bardzo interesujący jest fragment, w którym autorka tłumaczy, na czym polegała trudność w wyćwiczeniu arii przeznaczonej, zdaniem śpiewaczki, na głos koloraturowy (aria *Manon* z I aktu opery D. Aubera). Śpiewaczka konstatuje, iż praca nad tą arią pomogła jej w odkryciu własnego potencjału wokального.

W dalszej części rozdziału autorka umieściła wiele ciekawych spostrzeżeń dotyczących funkcji oddechu, trafnie wyróżniając jego fundamentalne znaczenie w procesie wytwarzania dźwięku i uzyskiwania środków wyrazowo-muzycznych. Śpiewaczka dostrzega negatywne skutki stosowania zbyt napiętego oddechu, a także zaleca równomierną pracę mięśni oddechowych, co skutkować ma stabilnym wsparciem całej frazy wokalne.

Kolejne istotne idee znaleźć można przy okazji analizy fragmentów opery J. Masseneta. Pani Wenjing Xue w interesujący sposób odnosi się do średnicy głosu sopranowego, na przykładzie arii *Manon* z I aktu. Zdaniem śpiewaczki, średnica zbliżona jest do rejestru mowy, charakteryzującego się stłumieniem dźwięku podczas śpiewania. Zaleca ona odpowiednie nadźwięcznienie głosu przy jednoczesnym zachowaniu jego miękkości i jednolitości. Takie wnioski świadczą moim zdaniem o dużych umiejętnościach oraz świadomości techniki wokalne artystki, a zwłaszcza jej kompetencji w zakresie pracy oddechu.

Według autorki, *Manon* G. Pucciniego jest bardziej wyrazista, niż D. Aubera czy J. Masseneta. Utwór ten stawia także przed śpiewakami trudniejsze wyzwania pod względem

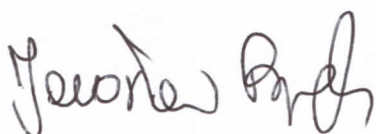
wokalnym. Głos powinien cechować się pełnią rezonansu ale i całą paletą dynamiczną tak, by ukazać rozmaite emocje zawarte w ariach. Konkretnie aspekty wykonawcze oraz własne doświadczenia śpiewaczka zilustrowała pieczołowicie dobranymi i omówionymi przykładami nutowymi. Swoimi rozważaniami z rozdziału IV pani Wenjing Xue w interesującej i twórczej formie wyczerpała aspekt wykonawczy tematu pracy, w kontekście porównania postaci *Manon* z trzech oper różnych kompozytorów.

Konkluzja

Pani Wenjing Xue przedstawiła niezwykle cenne i interesujące dzieło artystyczne w postaci nagrań z trzech różnych oper, w których ukazana została ta sama postać literacka – *Manon*. Śpiewaczka dysponuje pięknym głosem oraz niebagatelnymi umiejętnościami technicznymi. W zaprezentowanych fragmentach muzycznych doktorantka popisała się szerokim wachlarzem kompetencji wokalnych, od zróżnicowania dynamicznego, przez precyzję artykulacyjną i selektywność, po bogate w alikwoty brzmienie swego głosu we frazach *legato* i znakomitą pracę mięśni oddechowych wspomagających impostację głosu.

Opis dzieła artystycznego w pełni wyczerpuje temat pracy, jednocześnie stanowiąc cenne źródło wiedzy na temat postaci *Manon* w trzech operach różnych kompozytorów.

Wobec powyższego, stwierdzam jednoznacznie, iż praca doktorska pani Wenjing Xue spełnia wymagania art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021. poz. 478).

prof. dr hab. Jarosław Bręk